

verslagen & rapporten uit de regio

Vogels van de Friese Waddenkust

Dit verslag presenteert de resultaten van vogelonderzoek langs de Friese Waddenkust. In een periode van twaalf jaar zijn 55 tellingen verricht door in totaal 72 personen. Bovendien zijn broedvogelgegevens van het Staatsbosbeheer uit de jaren 1972 en 1973 in dit verslag opgenomen. In de loop van het seizoen kunnen 50.000 - 200.000 trekvogels tegelijkertijd in dit gebied aanwezig zijn. Het door inpoldering bedreigde gebied (Plan Ct) herbergt 60% van deze trekvogels. Dat is 15% van alle trekvogels in de gehele Nederlandse Waddenzee.

De internationaal aanvaarde, en door Nederland geratificeerde, 1%-norm voor gebieden van internationaal belang wordt, uitsluitend in het bedreigde deel van de Friese kust, door twaalf vogelsoorten overschreden. Het gaat hier dus om een natuurgebied van uitzonderlijk internationale betekenis. Het betreft hier de volgende soorten: Brandgans, Rotgans, Bergeend, Smient, Scholekster, Kluut, Zilverplevier, Bonte Strandloper, Rosse Grutto, Wulp, Zwarte Ruiters en Tureluur. Voor nog zes soorten is de gehele Friese Waddenkust van internationaal belang. Bij indijking staat dit internationaal belang voor de Wintertaling, Bontbekplevier, Kanoetstrandloper, Regenwulp, Groenpootruiter en Steenloper ook op het spel.

Tijdens de voorjaarstrek verblijven van de dan in de Nederlandse Waddenzee pleisterende vogels 64% van de Brandganzen, 22% van de Rotganzen, 23% van de Bontbekplevieren, 13% van de Zilverplevieren, 7% van de Rosse Grutto's en 5% van de Steenlopers in het met inpoldering bedreigde gebied. Van de Nederlandse Kluten broedt 35% op deze buitendijkse gronden. Dit is 14% van de gehele Noordwesteuropese broedpopulatie. In de zomer komt 60% van alle ruiende Zwarte Ruiters in het Nederlandse Waddengebied in de met inpoldering bedreigde gebieden 33% van de in dit gebied pleisterende Tureluurs. Tussen 1972 en 1983 is niet alleen het aantal broedvogels er sterk toegenomen, maar ook het aantal steltlopers en ganzen in het voorjaar. Tracé Ct zal dus een directe negatieve invloed op de vogelstand hebben. Ongeveer 20.000 - 35.000 vogels zullen moeten uitwijken, hetgeen als een flagrante schending van de doelstelling van het regeringsbeleid ten aanzien van de Waddenzee wordt beschouwd.

Melinte Engelmoer, Klaas van Dijk & Arend Timmerman Azn.: Vogels van de Friese Waddenkust. Gestencild, 104 bladzijden, 11 tabellen, 84 figuren (1983). Rapport nummer 20 van de Fryske Feriening foar Fjildbiology, Wadvogelwerkgroep. Het rapport is te bestellen door overmaking van f 10,- op postgiro 3 982 949 ten name van Penningmeester FFF, Drachten, onder vermelding van 'Rapport nummer 20, Friese kust'. De hierbijbehorende bijlage is verkrijgbaar door overmaking van f 5,50 op het zelfde gironummer.

Veluwe-inventarisatie 1982

In het voorjaar van 1982 zijn 43 vogelsoorten geïnventariseerd in een 14.000 ha groot gebied op de Zuidoost-Veluwe door de leden van de Vogelwerkgroep Arnhem en Omstreken.

Doel van deze inventarisatie was om aantallen en verspreidingen van deze soort aan het licht te brengen. Uit deze onderzoeken blijkt dat het onderzoeksgebied van groot belang is voor stootvogels en uilen. Van alle te verwachten soorten zijn hoge aantallen vastgesteld. Ook de Nachtzwaluw komt nog in redelijk aantal voor. De heidevelden en aanverwante biotopen blijken van belang voor Tappuit en Roodborsttapuit.

Van de Boomleeuwerik waren bijna 200 paren aanwezig. De oude loofbossen blijken van belang voor Appelvink, Kleine Bonte Specht en Fluiters. De oude dennenbossen voor de Kruisbek. De geïnventariseerde soorten maken deel uit van een vogelbevolking, die kenmerkend is voor de hoge, droge zandgronden met daarop uitgestrekte bos- en heidegebieden.

Marc de Bont, Ruud Kreeft, Rob Lensink, Piet Schermerhorn, Rob Vogel & Kees Welland: Veluwe-inventarisatie 1982. Een inventarisatie van een aantal kenmerkende broedvogelsoorten op de Zuidoost-Veluwe. Gestencild, 73 bladzijden, 27 kaartjes, 7 tabellen (1983).

Verkrijgbaar door storting van f 8,80 op postgirorekening 3 983 471 ten name van de Vogelwerkgroep Arnhem en Omstreken, Dieren, onder vermelding van 'Veluwe-inventarisatie 1982'.

Weidevogels in Drentse agrarische landschappen

In dit rapport wordt een overzicht gegeven van aantalsveranderingen in het Drentse weidevogelbestand en de oorzaken hiervan, waarbij ook gekeken werd naar de situatie in overig Nederland.

Ook Drenthe bezit weidevogelgebieden, die van nationaal belang zijn. Een groot deel van de Nederlandse populatie van de Wulp (35%) en het Paapje (70%) broedt in Drenthe. Verder blijkt uit de resultaten van inventarisaties dat 'gevoelige' soorten als Zomertaling, Slobbeend, Kemphaan en Watersnip in de laatste vijf tot tien jaar met meer dan 60% in aantal zijn afgenomen.

Het aantal broedparen van de Grutto, Veldleeuwerik, Graspieper, Paapje en Gele Kwikstaart verminderde met 30 tot 50%. Ook de Kievit nam in sommige gebieden sterk in aantal af. De Scholekster is de enige soort, die een toename in aantal te zien geeft.

De ontwikkeling van de weidevogelstand in overig Nederland vertoont grote overeenkomsten met die in Drenthe. De resultaten van een onderzoek in de dalen van het Rolderdiep en het Andersche Diep illustreren de achteruitgang bij intensivering van het landbouw-

kundig beheer. Het rapport komt tot de conclusie dat het noodzakelijk is ook buiten natuurreservaten maatregelen te nemen ter bescherming van de daar aanwezige fauna. Er worden een aantal maatregelen geadviseerd die in graslandgebieden genomen kunnen worden ten gunste van de weidevogels. Ook de inrichting van het landelijk gebied heeft grote invloed op de rijkdom aan fauna in een gebied. Voor allen, die zich bezighouden met beheer en inrichting van agrarische landschappen, is dit rapport van belang.

B.L.J. van Os: Weidevogels en overige fauna in agrarische landschappen in Drenthe. Rapportage over de verandering in de weidevogelstand en suggesties voor aanpassing van het agrarisch beheer ten gunste van de fauna. Gestencild, 44 bladzijden, 6 figuren, 5 tabellen (1983). Uitg. Provinciale Planologische Dienst van Drenthe, Westerbrink 1, 9405 BJ Assen, 05920-55 544.

Onderzoeksmededelingen -KNNV-Vogelwerkgroep Walcheren

De Vogelwerkgroep Walcheren van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging geeft sinds kort 'Onderzoeksmededelingen' uit. In 1982 zijn er zes nummers verschenen. En wel 'Bijzondere waarnemingen 1982 en aanvullingen 1981', samengesteld door H.P. Braam; 'Broedvogelinventarisatie Ter Hooge, 1982' door J.W. Minnaar; 'Inventarisatie van 16 soorten broedvogels op Walcheren in 1982' door de Projectgroep Individuele Broedvogelinventarisatie (coördinator P.L. Meininger); 'Broedvogelinventarisatie Zeeduin, 1982' samengesteld door de zelfde projectgroep; 'Inventarisatie van de Huiszwaluw op Walcheren 1982' samengesteld door Frieda van Noordwijk en 'Nestkastenonderzoek '82' samengesteld door de Projectgroep Nestkasten (coördinator P.C. Poorter). Het voordeel van deze los uitgegeven artikelen is dat ze duidelijker bij belanghebbenden overkomen en zuiniger kan worden omgegaan bij navraag van bepaalde publicaties.

De KNNV - Vogelwerkgroep Walcheren werd op 12 november 1980 opgericht en heeft sindsdien reeds vele waardevolle gegevens bijeengebracht. Projectgroepen houden zich bezig met verschillende onderzoeken. De resultaten worden gepubliceerd in deze 'Onderzoeksmededelingen'.

Geïnteresseerden willen wij verwijzen naar de secretaris van de KNNV-Vogelwerkgroep Walcheren, Peter J.A. Corstiaans, Sottegemstraat 90, 4382 ER Vlissingen, 01184 - 17228.

Jaarverslag 1982 Zeetrekwaarnemers Scheveningen

Over 1982 verscheen het zesde jaarverslag van de Zeetrekwaarnemers Scheveningen (ZWS) waarin de wijze van verslaggeving is veranderd. Tot nu toe stond de bespreking van de soorten aan de hand van de trekdiagrammen centraal. De laatste jaren werd aan het verslag een beknopt overzicht toegevoegd, dat ten doel had het trekgebeuren per maand te schetsen. In dit zesde jaarverslag is dit laatste, het zogenoemde 'trekoverzicht', het hoofdgedeelte gaan vormen.

De trekdiagrammen zullen de lezer dan toch altijd in staat stellen zich een goed beeld te vormen van de trekintensiteit per soort. Een uitvoerig trekoverzicht, geordend naar tijdsperioden biedt de lezer daarnaast een beeld van hetgeen er -met name op de goede dagen- op de telpost te beleven valt. Hierdoor komt ook de relatie tussen de trekactiviteit en de weersomstandigheden en de overeenkomst tussen verschillende soorten in trekgedrag beter naar voren. De trekdiagrammen zijn alle vervaardigd met een microcomputer. Een nieuwe activiteit in 1983 is het tellen van de in het havengebied van Scheveningen verblijvende meeuwen, waarbij ook de ouderdom wordt genoteerd. Bij dit verslag verscheen als aanvulling een artikel van F.H. Jansen 'Nearctische meeuwen te Scheveningen'.

Bovendien zijn er acht foto's toegevoegd van Franklins Meeuw, Ringsnavelmeeuw, Kleine Burgemeester, Kraanvogels, Zwartkopmeeuw en Visdief juveniel. Het is van belang dat er weer zo veel interessante gegevens zijn vastgelegd. De eindredactie had Wim ten Have.

Jaarverslag 1982 Zeetrekwaarnemers Scheveningen. ZWS publicatie nummer 6, gestencild, 42 bladzijden, 8 foto's, vele grafieken en pentekeningen (1983). Dit verslag kan besteld worden door f 6,- over te maken op gironummer 3 933 305 ten name van B. Haase, Willem Kuijperstraat 68, 2584 XX Scheveningen. Op de zelfde wijze zijn voor de zelfde prijs nog verslagen leverbaar van 1979, 1980 en 1981. Voor nadere informatie kan men terecht bij Wim ten Have, Waldeck Pyramontlaan 11, 2281 VJ Rijswijk Z.-H., 070-993857.

Vanaf 1984 gaan de Zeetrekwaarnemers, tezamen met de Vogelwerkgroep Vlietland en de Tellers Wassenaarse Duijnen de door hen verkregen gegevens publiceren in het driemaandelijkse tijdschrift voor vogelstudie in de Haagse regio 'Trekvogels'. Nadere inlichtingen bij F.H. Jansen, Johan van Oldenbarneveltlaan 18, 2582 NP 's-Gravenhage.

Ter kennismaking is een proefnummer vervaardigd. Daarin wordt u uitvoeriger geïnformeerd over de bedoeling en opzet van dit driemaandelijkse periodiek. Hierin staan artikelen over: beschrijving van de drie telgebieden en hun ornithologische betekenis, broedvogelinventarisatie Vlietland 1983 en relatie tussen trek en weer. Het proefnummer kunt u bestellen door f 5,- over te maken op giro 3 933 305 ten name van B. Haase, Willem Kuijperstraat 68, 2584 XX Scheveningen.

Vogelkundig onderzoek Papendal 1980

De Stuurgroep voor Milieukartering te Arnhem heeft in 1980 Papendal als het centraal onderzoeksgebied gekozen. De Vogelwerkgroep Arnhem en Omstreken heeft de vogelinventarisatie voor haar rekening genomen. De resultaten zijn in een gestencild verslag weergegeven. In totaal werden 63 vogelsoorten vastgesteld, waaronder Kleine Bonte Specht, Vuurgoudhaantje, Kneu, Goudvink, Kruisbek en Appelvink. Ook de zoogdieren werden tijdens de inventarisaties genoteerd.

R. van Lopik: Vogelkundig onderzoek Papendal 1980. Gestencild, 18 bladzijden, 2 kaartjes, 3 grafieken (1982). Uitgave Vogelwerkgroep Arnhem en Omstreken. Verkrijgbaar door storting van f 5,10 op postgironummer 3 983 471 ten name van Vogelwerkgroep Arnhem en Omstreken, Dieren, onder vermelding 'Papendal 1980'.